

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра цивільного процесу

*До 150-ї річниці з дня відкриття першої
судової палати у м. Одеса*

Новели цивільного процесуального законодавства: ПРЕДСТАВНИЦТВО

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

м. Одеса, 16 травня 2019 року

Одеса
Фенікс
2019

УДК 347.9

Н 72

Укладачі:

Голубєва Н. Ю. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Островська Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Коробенко О. О. – асистент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Сатановська О. В. – старший лаборант кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Новели цивільного процесуального законодавства:
Н 72 представництво : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. ; до 150-ї річниці з дня відкриття першої судової палати у м. Одеса (м. Одеса, 16 травня 2019 року) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Н. Ю. Голубєвої. – Одеса : Фенікс, 2019. – 200 с.

Укр. та франц. мовами

ISBN 978-966-928-404-4

УДК 347.9

*Матеріали видано за авторською редакцією.
Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу
несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти
та структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ISBN 978-966-928-404-4

© Національний університет «Одеська
юридична академія», 2019

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р.: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0004740-13>.(дата звернення 24.04.2019).
2. Штефан М.Й., Дріжчана О.Г. Цивільне процесуальне право України. К.:Либідь,1994. 320 с.
3. Юрков Б.М. Представництво в суді. Цивільне процесуальне право України/ за ред. В.В. Камарова. Харків:»Основа», 1992.
4. Павлунік І.А. Представництво в цивільному процесі України: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ.2002. 20 с.
5. Цивільний процесуальний кодекс УРСР від 18.07.1963 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1502-06>.(дата звернення 24.04.2019).
6. Комментарий к Гражданскому процессуальному кодексу Российской Федерации / Под общ. ред. Первого заместителя Председателя Верховного Суда РФ В.И.Радченко. М.: Норма, 2004.544с.
7. Цивільне процесуальне законодавство України Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2004. № : 5. К.: Юрінком Інтер, 544с.
8. Штефан М.Й. Цивільне процесуальне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре»», 2005. 624с.

Іліопол Інна Михайлівна

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРЕДСТАВНИЦТВО ІНТЕРЕСІВ МАЛОЛІТНІХ ЧИ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ-СИРІТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Частина 3 ст. 60 ЦПК України віднесла до осіб, які можуть бути представниками у суді органи та інших осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах малолітніх чи неповнолітніх осіб або осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена, і це у разі якщо такі органи та особи не є стороною чи третьою особою по справі. Участь таких осіб у цивільному процесі вже відома судовій практиці, однак виокремлення їх в окрему категорію потребує додаткового дослідження.

Питання запобігання порушенням прав людини й досі залишаються актуальними в нашій державі. Торгівля людьми, бездомність, жебракування, дитяча злочинність, жорстоке поводження та насильство в сім'ї, трудова експлуатація, шахрайні дії проти людей похилого віку та інвалідів (наприклад, незаконне відчуження майна), порушення прав малолітніх чи неповнолітніх осіб – це далеко не весь перелік правопорушень на сьогодні. Відтак, злочини проти людини вимагають ефективних заходів їх запобігання, а люди, які попали в скрутне становище потребують підтримки й захисту з боку держави.

Відтак, зупинимось на одному з таких важливих питань як судовий захист житлових та майнових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Станом на 1 січня 2018 року кількість малолітніх та неповнолітніх осіб, які перебувають на обліку становить 71566 дітей, з них дітей-сиріт – 21587 осіб, і дітей, позбавлених батьківського піклування – 49979 осіб. Стаття 20 Конвенції про права дитини гарантує право державам-учасницям, відповідно до своїх національних законів, забезпечувати зміну догляду за дитиною, яка тимчасово або постійно позбавлена сімейного оточення, шляхом направлення до відповідних установ по догляду за дітьми. Отже, відповідно до ст. 18 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» в Україні функціонують спеціальні заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Однак, за такими дітьми зберігається право на житло, в якому вони проживали з батьками або рідними до встановлення опіки, піклування, влаштування в прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (п. 3 ч. 1 ст. 247, п. 2 ч. 1 ст. 248 СК України, п. 3 ч. 3 ст. 71 ЖК України, ст. 32 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування»).

Варто звернути увагу на те, що за даними Міністерства соціальної політики України, станом на кінець 2017 року в Україні кількість дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування нараховувала 70240 осіб, з них мають житло 47638 осіб, в тому числі на праві власності – 8036 дітей, на праві користування – 39602 особи, а не мають житла 22602 дитини.

І саме місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування за місцем знаходження житла дітей несуть відповідальність за збереження житла і повернення його дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування. Заходи щодо захисту майнових та житлових прав таких дітей здійснюють органи опіки та піклування (ст. 23¹ Закону України «Про охорону дитинства»). Крім того, відповідно до п. 57 Постанови КМУ від 24 вересня 2008 р. «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини» районна, районна у м. Києві та Севастополі держадміністрація, виконавчий орган міської, районної у місті (у разі утворення) ради, сільської, селищної ради об'єднаної територіальної громади за місцем знаходження майна забезпечує збереження майна дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і вживає заходів до встановлення опіки над майном. Рішення про встановлення опіки над майном приймається за місцем знаходження майна за поданням служби у справах дітей.

Однак, все ж таки особливій уваги потребують особи, які знаходяться в групі ризику щодо втрати житла або права на його користування через неналежне виконання службових обов'язків посадовими особами виконавчих органів, органів опіки та піклування, зловживання батьківськими та опікунськими правами. Так, наприклад рішенням Марківського районного суду Луганської області від 16.05.2016 р. (№ 417/2101/16-Ц) частково задоволений позов керівника Старобільської місцевої прокуратури Луганської області в інтересах неповнолітньої особи до Служби у справах дітей Марківської районної державної адміністрації Луганської області про зобов'язання вчинити певні дії, та зобов'язано сільську раду Марківського району Луганської області подати клопотання

та документи необхідні для взяття на першочерговий квартирний облік неповнолітньої особи, як такої, що позбавлена батьківського піклування. Позов мотивований тим, що бабуса дитини, яка була призначена опікуном за станом здоров'я не була спроможна виконувати опікунські обов'язки, зокрема не вживала належні заходи щодо збереження нерухомого майна, внаслідок чого, відповідно до актів обстеження, стан житла визначено як незадовільний та таким, що потребує ремонту. Крім того, позивач наголошує на тому, що незважаючи на погіршення стану житла, посадовцями органу опіки та піклування сільської ради та служби у справах дітей заходи щодо поновлення житлових та майнових прав дитини не вжито.

Міністерство соціальної політики України, за результатами роботи у 2017 році щодо виконання основних напрямів запобігання бездомності проінформувала, що вживаються необхідні заходи щодо запобігання порушенням майнових та житлових прав вихованців інтернатних закладів. За звітний період (2017 р.) виявлено 12 випадків порушень житлових прав та 9 випадків порушень майнових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються в інтернатних закладах.

Зокрема, в Донецькій області адміністраціями інтернатних навчальних закладів проведено низку заходів, спрямованих на відновлення майнових та житлових прав вихованців інтернатних закладів. Кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються в інтернатних закладах, житлові та майнові права яких відновлено, складає 17 осіб. У Миколаївській області районними судами задоволено позови інтернатних закладів про визнання права власності дітей-сиріт на частку земельної ділянки.

Ще один випадок бездіяльності органів державної влади встановлено постановою Жовтневого районного суду м. Дніпропетровська від 15.07.2013 р. (№ 201/3133/13-А) за адміністративним позовом особи до Олександрійської міської ради Кіровоградської області. Третьою особою в даній справі виступав директор дитячого будинку змішаного типу для дітей дошкільного та шкільного віку.

Отже, ст. 4 Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» гарантує представництво інтересів дітей в судах центральними органами виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері усиновлення та захисту прав дітей, а також службами у справах дітей.

Однак, враховуючи усе вищенаведене, до органів та інших осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах малолітніх чи неповнолітніх осіб або осіб, які визнані судом недієздатними або дієздатність яких обмежена можна віднести посадових осіб закладів охорони здоров'я, закладів для людей похилого віку, закладів для людей з особливими потребами тощо; осіб, в сім'ї яких проживає дитина, батьків-вихователів будинків сімейного типу, а також посадових осіб закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Корнілова Людмила Іванівна

*адвокат, експерт Громадського центру правосуддя Одеської області,
аспірантка кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

КОДЕКС З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА: НАСЛІДКИ СКАСУВАННЯ МОРАТОРІЮ НА СТЯГНЕННЯ МАЙНА ГРОМАДЯН УКРАЇНИ, НАДАНОГО ЯК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТІВ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

Інтегрування України до європейського простору неможливо уявити без процесу адаптації національного законодавства до законодавства ЄС. Наразі, адаптація національного права є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до ЄС, що, у свою чергу, є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики.

Суттєвим кроком в євроінтеграції української держави стало прийняття 18 жовтня 2018 року Верховною Радою України Кодексу з процедур банкрутства (далі – Кодекс), який набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через шість місяців з дня набрання чинності цим Кодексом. Цей